

پىرەمىردىك دەسدرىژى دەكاته سەر ژنى برازاكەى

❖ چەمكى خىيانەت و ناپاكى بە ھەموو مەدلۇل و مانايەك پىستىرىن و فېزەوتىرىن چەمكە لە ھەموو فەرھەنگ و كەلتورىيەكە كە خىيانەت ھەمىشە ەك ئەويە كە براكت يان دۆستەكتە كە تۆ متمانەت پىشەتى لە پىشەتەپرا خەنجەرى ژەرەويت تىج بسىرەوتىنچ و خەلتانى خويىنت بكات. ئەو كەسانەى خويىنى خىيانەت بە تىرۇدل و دەمار و جەستەياندا دەسورپتەو لە ھەر تان و ساتىكدا لە ھەر زەمان و مەكانىكدا بۇيان پرەخسى لە پىناو سەرخستنى ئارمانجەكانيان خىيانەت و ناپاكى دەتوتىن، بەلام ئەويى زياتر مایەى شەرمەزارى و نەنگىيە، كاتىچ پىياۋىكى سەرورپدېن سېى خىيانەتى شەرف لە كەس و كارەكەى خۇى بكات ەك ئەم رووداويى بەردەستان كە چۆن پىياۋىكى سەرورپدېن سېى خىيانەتى جنسى لە كورپى براكەى خۇى كوردو و لەگەل ژنەكەيدا بە زۆر و بە زەبرى ھەر شە رايىباردو وە بىچ ئەويى برازاكەى ھەستى بىچ بكات، بەلام دواتر ئەم خىيانەتە تاشكرا دەيى و ئەم پىاوش ھەر بەدەستى برازاكەى خۇى دەكوژىت. ❖

ئا: گەرميانى

سەرکەوتى تاقانە

سەرکەوت كورپى پياويك بسو بەناوى "عەباس" مام عەباس پياويكى زۆر چاك و لە خواترس بوو ھەرگىز درۆ و دەلەسە و فرت و فيلى نەدەزانى، بەلام سايبىرى براى تابلىنى پياويكى درۆزن و ناحەزسو، قەت خىرى خەلكى نەدەويست و دانى خىرى بە كەسدا نەدەنسا، بۆيە ھەرگىز لە گەل مام عەباس براگەورەيدا دانوويان پيەكەو نەدەكولا و بەردەوام شەپە جنيو و قسەى ناشيرين رايەلەى برايتيانى تيك دابوو، مام عەباس لەبەر ئەوئى پياويكى فەقيرۆكەى دل ساف بسو خەلك بە گيل و گەمژە لى تىدەگەيشتن بۆيە ئەوئى بيناسيبايە ژنى نەدەدەايە چونكە دەيانگوت ئەم فەقىر و گيلەبياو لە كوئ دەتوانى مال و ژن بەرپۆببات، تا ئەوئى خودا دەرگاى بەزىيى خۆى لە عەباسى گەورە كوركدەو... و بيوژنىكى بوو قيسمەت كە سى سالى بە تەمەن لە خۆى گەورەتر بوو ئەم بيوژنە تا بلىيى بى رەحم و بى ئاپو بوو بەرامبەر عەباس، ميژدى يەكەميشى ھەر لەسەر دەمەوئى و زۆر بلىيى سى بەردەى تەلاقتى خستبوو نيو مستى .

ئەوئى بوو ئەم بيوژنە كە ناوى (زەينەب) بوو دواى سالىك لە زواجكردنى بە عەباس مندالكى كورپى بوو، ناويان لينا سەرکەوت.

مردنى عەباس

ھيشتا سەرکەوت تەمەنى نەگەيشتوبو شەش سالان عەباسى باوكى بە ھۆى نەخۆشيبەو ھەردىن ئىتر لەدواى مردنى باوكى "زەينەب"ى داىكىشى ئەوئەندە بى وەفا بوو دانەنشتە ديار كورپە شەش سالانەكەبەو بەلكو دواى شەش مانگ ميژدىكى تىرى كوردەو، و سەرکەوتى بەبى كەس بەجى ھيشتت كە ھىچ دالە و پەناگايەكى تر نەبوو جگە لە مالى سايبىرى مامى، ئەوئى بوو ئەم كورپە ھەتوبە بى داىك و باوكە لە مالى ماميدا دەستى بە ژيان كرد سايبىرى ماميشى سەربارى ئەوئى خۆى پياويكى دەولەمەند و دەسترۆ بوو كە ھىچ پيويستى بە پارەى ئەم و ئەو نەبوو، بەلام ئەوئەندە بى ويژدان و كەم ئينساف بوو لە برى ئەوئى سەرکەوت بىترىتە بەر خويئندن تاكو دوا رۆژىكى ھەبىت كەچى ھەر لە سەرەتاوھ بىرى لەو كوردبوو كە ئەم منداكە گەر بچىتە بەر خويئندن كەسيكى دەست و پى سىي لى دەردەچىت و ناتوانى عانەيەك پەيدا بكات و دەبىتە بار بەسەريانەو و دەبىت پارەى لى خەرج بكەن بۆيە ئەو سايبىرە بى ويژدانەى مامى سەرکەوت ھەر لەبەلاش دوا رۆژى ئەو كورپەى فەوتاند... ئەوئى بوو ھيشتا تەمەنى نەگەيشتوبو پانزە سالان سايبىر ھەموو جۆرە كارىكى پىي دەكرد و كوردبوو بە خەمەتكارى ئەو مالى "زاھىدەى" ژنى سايبىر كە مامۆژنى سەرکەوت بسو زۆر دلى بەو كورپە دەسووتا و دەيگوت سايبىر گوناھە ئەو ھەموو كارە بەو منداكە دەكەيت... ناخر ئەويش بەشەرە سەيرە تۆ بزائە سى مانگ جارىكىش دەستەجلىكى جوانى بۆ دەكردى... ئەم ھەموو پارەبەت بۆ چىيە و بۆ كى ھەلبەدە گرى خۆ ئىمە ئەوئى ۸ سالە زواجمان كوردو و مندالمان نايت و وەجاغيشمان كورپە، بۆچى ئەوئەندە كار بەو منداكە دەكەى سوئند بە خوا من وەكو منداكى خۆم سەيرى دەكەم ئەى بۆچى تۆ ئەوئەندە دلرەقى بەرامبەرى!؟

سايبىرى دلرەقىش كە گوئى لەم قسانە دەبوو تەواو تورە دەبوو دەيگوت دەمت داخە و ئەوئەندە چەنە چەن مەكە، و كورپەكە مەكە

كەلە گا سەر سەرمەن قابىلە چۆن مندالمان نايت... سەير مەكە زاھىدە تۆ خۆت نەزۆكى و مندالت ناى، بەلام لەوانەيە سەيى رۆژى ژنىكى تر بىھىتم، دەرزەن مندالم بۆ بىخاتەو... لەو كاتەدا زاھىدە كە گوئى لەو ئىھانەيەى پياوھەى دەبوو زۆر ھەلدەچسو لە داخان دەيگوت پياويكى قىچۆكى وەكو تۆ ئەوئى رۆژى ناويانگنى بىستىن ئامادە نىيە ميژدت پى بكات، تۆ بە گوئەى پشكىنى ھەموو دكتۆرەكان نەزۆكيەكە لە خۆتە گەر ھەزار ژنى تىرش بھىنى ھەر مندالت ناى شسوكرى خوابەكە كە من رازىم لەلات دانىشم ئەگىنا چ ژنىكى تر ئامادەيە ئەو ژيانە تالەت لەگەلدا بەسەر بەرەت، سايبىر ئەم قسانەى ژنەكەى زۆر كارىگەرى لەسەر ھەبوو، بۆيە رۆژىكىان بپارىدا بچىتە لاي دكتۆرىكى زۆر باش تاكو دلنايى لە قسەى دكتۆرەكانى تر كە نايا بەراستى نەزۆكە يان نا، ئەوئى بوو كە سەردانى ئە دكتۆرەى كرد، دواى پشكىنى پى راگەياند كە پياويكى نەزۆكە و قەت منداكى نايت، بەلام گەر بچىتە دەروەى ولات ئەگەرىكى لاواز ھەيە، كە چارەسەر بكرت، بەلام سايبىر كە ھاتەو مالى بە ھىچ شىوئەيك لاي زاھىدەى ژنى دانى بەو راستىيە دانەنا كە دكتۆرەكە پى راگەياند بوو بەلكو ھەميشە دەيگوت و دووبارەى دەكردەو كە ژنىكى تر دىن سالىان ھاتن و رويشتن سەرکەوت تەمەنى گەيشتە نۆزدە سالان و ئىتر بە تەواوى خۆى ناسى سايبىر و زاھىدەى ژنى لەسەر منداكەبوون نيوانيان بە تەواوى تىكچوو، ئەوئى بوو زاھىدەى تەمەن چل وسى سالى داواى تەلاق و جيابوئەوئى لە سايبىر كرد، كە ئەو دەم سايبىر تەمەنى پەنجايەك سالى بوو، سايبىرى بەدەنەك و بيوفاش چونكە پارەى ھەبوو چاوى سوور ببوو لە خواى دەويست كە زاھىدە تەلاق بدات و ژنىكى تر بھىن، ئەوئى بوو سايبىر داواكەى زاھىدەى پەسەند كرد و سى بەسى تەلاقتى دا.

سەرکەوت چۆن ژنى ھىتا؟

دواى ئەوئى سايبىر زاھىدەى ژنى خۆى لەوتەمەندا تەلاقدا ھەموو خەلك نەفرىنى سايبىريان دەكرد كە چەند پىرىكى ناخر شەپە و لەو تەمەنەدا ژنەكەى خۆى تەلاقداو بۆيە زۆر بە چاويكى سووكەو سەيرىان دەكرد، رۆژان ھاتن و رويشتن سايبىر داخواى چەند ژنى كرد كەس ئامادە نەبوو كچى خۆى بكاتە پەند و بىداتە ئەو پىرە پياوھ دلرەق و بى ويژدانە تا ئەوئى لە كوئاييدا مالىك ئامادەبوون بە پارەيكى زۆر ژنىكى پىدەن ئەو ژنەش گەرەكچىكى تەمەن ۳۸ سالان بوو دوو نەخۆشى تر سىناكى ھەبوو، يەككىيان نەخۆشى سەرخ بوو ئەوئى تىرشىيان نەخۆشى دەروونى بوو، گەر ئەم ژنە ھەر كاتىك خەمىك يان خەفەتىكى ھەبووايە... ئىتر وەكو شىت ھاوارى دەكرد و ھەرچى لەو ناوئەدا بووايە دەيشكاند و دەپرژاند... بەلام مالى باوكى ئەم ژنە ئەوانەيان بە سايبىر نەگوئوبو بەلكو كلاويان لەسەر ناو ئەو ژنەيان بە پارەيكى باش داىە سايبىر ئەوئەبوو سايبىر دواى سى مانگ لە ژيانى ھاوسەرگىرى لەگەل ئەم ژنەدا بە تەواوتى وەرس و بيژارسو، چونكە ئەو مالى تىك و لىك دابوو تا ئەوئى جارنىكان شەدەيەك پارەى سايبىرى كە "دوو ھەزار دىنارى چاپى سويسرى" دەبوو ھەمووى شەت و پەت كوردبوو، بۆيە ناچار سايبىر ئەم ژنە شىتەى رەوانەى مالى باوكى كوردەو سى بەسى ئەميشى تەلاقدا... ئىتر دواى ئەمە كە زانى كەسى تر ژنى ناداتن وازى لە بىرۆكەى ژنەيان ھىتا و ئەمجارەيان لەسەرکەوتى داماو ئالا كە

مىردى زۆر ھەستى بە خەمۆكى و بىزىرىيە شەيمى ژینى كىردى، بۇيە زۆر كەپت لىنى دەپسىسۇ ژیئەكەم بۇچى غەمبار و دلئەنگى؟ چى ئەزىيەتى داوى؟ بۇچى قەت ناتىبىنم ئەم ماوئىيە پىيەكەنى؟ بەلام شەيما دەپگوت سەركەوت گىيان ھىچ نەبوو و ھەر خۇم كەمىك ناپەھەت و دلئەنگىم، بەلام سەركەوت باش دەيزانى كە شىتېك ھەيە و، شەيما لىنى دەشارىتتەو... چەند ھەقتەيەك بەسەر ئەو ناپاكييە سايىردا تىپەرى، بەلام سايىر ھىشتا وازى لەو ژنە بەستەزما نەدەھىنا بەلكو يەك دووچارى تىرىش لەكانى لەمال ئەبوونى سەركەوت بەھەرەشە بە زۆر سەرجىي لەگەل شەيمادا كىرد، تائەوئى رۇژىكەيان سەركەوت ھەر بۇ تاقىكرەنەوئى پىلاننى ئەوئى دارپشت كە داوى ئەوئى لەمال دەردەچى بۇ كاركرەن و لە شەيما و مامى واپى سەركەوت لەسەركارە، بەلام سەركەوت لە ديوارى پشتمەو "ھوشە خارىجىيەكەدا" دىتتەو سەربان و چاودىرى مامى و شەيمى ژیئەكەت، زۆرى پىچ نەچو دەنگى گارەگار و شەەرە قسە بەرز دەپتتەو سەركەوت گوتى لە دەنگى شەيمى ژیئەكەت كە ھاوار دەكات بەسەر سايىردا، ھەي پىرە پىيا و بۇ لە خواناتىرسى بۇ واز لە ژيانى مەن و برازاكەت ناھىنى، ئەو چەند جارە بە ناشەرى كارى خراپم لەگەل دەكەي تىرت نەخوارد؟ برۇ ئەمجارە لەوئە زىاتىر فشارم بخەيتە سەر خۇم دەسووتىم ئاخىر سەي رۇژى مەن چۆن وەلامى خوا و ھاوسەرەكەم بدەمەو، سايىرى بى وىژدان بۇم يەكلايى بەكەم مەن ژنى سەركەوت مەن ھى تۇ ئاخىر چۆن خوا ئەمە قەبوول دەكات نا لەو ساتەدا سەركەوت خويىن لە جەستەيدا دەكولچ بەھەر دوو دەست لەسەرى خۇي دەدا و لە جەمەتى ئەو ناپاكييە مامىدا وەك مندال دەست بەگىيان دەكات و خىرا لەسەربانەوئە دىتتە خوارەو و رادەكات بۇ چىشتەخانەكە و چەقۇيەك دىتى و بەرچاوى تارىك دەپتتە، و لەيەك كاتدا دە چەقۇ لە سايىرى مامى دەدا و لەوئەدا لە ناو خويىندا دىيەگەوزىتى داوى ئەم رووداو سەركەوت خۇي بەدەستى پۇلىسەو دەدات و تەرمى سايىرىش دەپتتە پزىشكى دادەرى.

سەركەوت كە بەمادەي ۴۰۶ و اتە قەتل و كوشتەن دادگاي دەكرىت، لەناو ھۆلى دادگادا پىر بەدەنگى خۇي ھاوار دەكات جەنابى دادوەر مەن پىياوگۇر نىم بەلكو مەن تەنيا ئازدلىك كوشتووە كە بە دېئەندەرتىن شىو دەستدېزى نامووسى كىردۇتە سەر ژنەكەم يەئىنى ژنى برازاكەي كە وەكو كچى خۇي واپە، وەلاھى جەنابى حاكىم مەردن بۇ ئەو كەم بوو مەن رووى دەمە دەكەم بەرپىزان داواكارى گىشتى، پارىزەرەكان، جەنابى دادوەر خۇت، لىتتان دەپسىم ئەگەر مامى ھەر يەكەك لە ئىو دەستدېزى بىكاتە سەر ژنەكەنتان لەو كاتەدا چ ھەلوئىستىكتان دەپتتە، ئايە لەمەن خراپتر بەسەر داوین پىسدا ناھىنن؟ كەواپى نازاد مەن ئازدلىك كوشتووە ھەي نەفەت لە گۇرەكەي... ئەو تەنەت گوناھە لە نىو گۇرستانى مۇقەكانىشدا نىژراو.

كەواپى مەن ئىستا بۇچى دەستبەسەرم كە ھەيوانىكى دېندەم لە كۆلى كۆمەلگاكىردۇتەو، نا بەم قسانە تەواوى دانىشتوانى نىو ھۆلى دادگا دەستبەن بەگىيان كىرد، بۇ جەنابى دادوەر بەلەبەر چاوغرتنى ئەو واقىيەي كە سەركەوت تىياى بوو سزاي "سەركەوت عەباس عەبدوللا" بە تەواوى سووك كىرد و بەسالىك زىندانى كىردن ھوكىمىدە.. ئەو بوو داوى ئەوئى سەركەوت ئەو سالى لە زىنداندا برە سەر پاشان گەرايەوئە لاي شەيمى ژیئەكەت سەر لە نوئى ژيانىكى تازەيان دەست پىكرەو.

چۆن دەپتتە ھەر ئاوا بىن ژن بىت، تا ئەوئى رۇژىكەيان بەسەركەوت دەپتتە كورم... مەن مامى تۇم و لەجىي باوكتەم وا خۇت دەزانى لەم مالىدا ئافرەتېك نىيە تەنەت قاپ و قاچاخىكىشمان بۇ بشوات، بۇيە پىر بەدل ھەز دەكەم تۇش ژنىك بەپىنى.. مەنىش بەو پەرى تەوانامەو لە رووى پارە و مالىو ھاوكرىت دەكەم، مەن كىم ھەبە لەم مالىدا ئەم خانووە ھەر دەپتتە ھى ھەردوكتان بۇيە پىم باشە ئەو كچەي مالى حاجى "قادىر" بەپىنى كە تابلې كچىكى جوان و بالابەرز و رىك و پىكە، سەركەوتى داموئىش نازانى لەبەن بەرەدا چ باسە و لەو دىوى پەردەو سايىرى مامى چ ناپاكييەكى لەدلا ھەشارداو، بۇيە وا دەزانى ئەمجارەيان مامى زۆر دىسۇزىتى و بەراسىتى دەپەوئى ژنى بۇ بەپىنى بۇيە دەپتتە مامە گىيان دەستەكانت ماچ دەكەم و قەتىش لە چاكە و پىاوئەتى تۇ دەرنەچم ئەگەر تۇ ئەو ژنەم بۇ بەپىنى مەنىش تەھتايە دەتخەمە سەرسەرم و لەگەل ئىمەدا بۇي، بەتايىبەتى مەن كە رۇژتا ئىوارە دەچمە دەروە بۇ كاركرەن تۇ لەمالىو چاوت لىنى دەپتتە وژنەكەم تەنيا ناپت. ئا بەم شىوئىيە خۇدا كىردى ئەو كچەي حاجى قادىر كە ناوى "شەيما" بوو دراىە سەركەوت، ئەم ژنە واتە "شەيما" تا بلېنى ئافرەتېكى لەسەرخۇ و بەرەوشت بوو لە جوانىشدا زۆركەم وئەبوو.. رۇژان ھاتن و رۇيشتن، سەركەوت ھەر لە سەر كاركرەن بەردەوام بوو لە سەبەبىئوئە ئىوارە ھەموو رۇژىك جگە لە رۇژانى ھەيىنى لەمالدا نەبوو، كە سەركەوت دەچووە سەركار تەنيا سايىرى مامى و "شەيما" خانى ژنى بەتەنيا لەمال دەمانەو.

خىانەت.. و مەرگ

سايىرى ناپاك ھەمىشە ئەوكانتەنى سەركەوت لە مال دەرجوئىايە ئەو چاوى پىر لە خىانەتى بەداوى شەيماو بوو شەيماش تەواو ھەستى بەو نىيازە پىسەي سايىر كىردبوو بەلام نەيدەوئىزا بۇ سەركەوتى مىردى بگىزىتتەو، تا ئەوئى رۇژىكەيان دەمەوچىشتەنگاوتكى دەرەنگ بوو، سەركەوت لە كاركرەن بوو "شەيماش" دەپتتە گەرمەوئەكەو تەكو خۇي بشوات كەچى سايىرى ناپاك لە پىركدا دەرگاي گەرمەوئەكە "ھەمام" دەكاتەو كە دەپىنى شەيما ھىچ جۇرە جىلك و بەرگىكى لەبەردانىيە بە تەواوئە شىتتى دەپتتە و دەپتتە ژوور بۇ گىيانى نا لەو ساتەدا كە شەيما دەپەوئى بقىزىتى سايىر دەرگاي ھەمامەكە لە دىوى ناووە دادەخات و پىي دەپتتە. شەيما چىت دەوئى لە مالىكەم لە زىر و زىو و پارە دەتدەمى بەس لاي سەركەوت قسە مەكە، مەن زۆر شەيداتم و ھەر لەو رۇژوئە تۇم بۇ سەركەوت ھىتاو تەمام لىتتە بەلام شەيما تىك دەكاتە ناوچاوى و دەپتتە لەعنەت لەخۇت و سەرورىشە سىپەكەت قەت دانائەشى و شەرم ناكەي سەدجار بىرى بەس داواي ئەو شتە لەمەن نەكەي، ئاخىر چۆن و بە چ وىژدانىك دەتەوئى خىانەت لەبرازاكەي خۇت بەكەي بەلام سايىر تازە شەيتان لە كەلەي دابوو، دەباوئە غەرىزەكانى خۇ بە شەيمى ناسك و نازدار دابىركىنئىتتەو، ئەو بوو ئەمجارەيان سايىر بە ھەرەشەو بە شەيمى گوت گەر بىت و ئەو كارمە لەگەل نەكەي ھەر ئىستا خۇم دەگەبەنمە سەركەوت و تۇمەتېكت بۇ ھەلدەبەستە ئەو بوو كە شەيما ئەم قسەيەي بىست ئىتت بەناچارى چۆكى بۇ داواشەيتانىەكانى سايىردادا و گەورەرتىن كارى داوین پىسى لەگەل سايىرى پىرە پىاودا ئەنجامدا، بەلام داوى ئەنجامدانى ئەم كارە قىزەو و ناشەرىيە شەيمى دلپاك و بەرەوشت ھەمىشە لە بازارى وىژداندا دەزىيا و خەفتەي دەخوارد، بە چىشنىك سەركەوتى

●●●
پارە كۆكردنەو و رىزەنگرتن
لە ژيانى ھاوسەرى لەگەل
دروكرەن، ھۆكارىك بوون
بۇ ئەوئى (سايىر) لە دوو
زواجدا فەشل بىتى و
بە تەنيا بەپىنئەتو،
روويەرووى كۆمەلىك
داچە پاندىن و گىرى دەروونى
بى و دەرئەنجامكەشى ئەو
خىانەتەي لىيەكەوئتەو كە لە
برازاكەي خۇي كىردى

خپانەتى ھاوسەرى

كاتىك ژن مىردەكەى بەرەو تونىلى خپانە تگردن دەبات

و بەشىۋەبەك لە شىۋەكان ھەندى لايەنى بخەينەرۋو، ھەندى ناپاكى ھاوسەرىتى بەتاوانىكى گەورە دەزانن و ئىيان وايە مرۆف لە ژىر ھىچ بارودۆخىكا نابى تاوانى وەھا گەورە بكات، بەلام ئەى بۇ تاوانەكەش دەكات..؟ ئەم پىرسىيارەمان لە خاتو(رىژىن مەسعود) ى تويزەرى كۆمەلايەتى كرد، ئەويش بەمجۆرە وەلامى داينەو (گوتى) ديارە ناپاكي ھاوسەرىتى، حالەتىكى بىنراو و شىتىكە خەلك بە گشتى رەتىدەكاتەو،

رەنگە ھەر يەك لە ئىمە كاتىك گوڭبىستى ھەوالىك دەبى كە بلنى فلان ژن يا پىاو ناپاكي لە ھاوسەرەكەى كردوو، بە جۆرىك كاردانەو ھەمان ھەبى كە مەحكومكردن و قىزلىكردنەو ھى تىداى، بەلام لەو ناپرسىن، داخۇ بۇچى ئەو كەسە كەوتۆتە ناو ھەلەو، يا چ بارودۆخىك بۆتە ھۆى ئەو ى ئەم كارە بكات.. كى لەم كارە بەرپىرسىيارە و كامىان (ئەو ى ناپاكيەكەى كردوو يا ھاوسەرەكەى) بەرپىرسىيارە... با ئەم باسە بوروژىننىن

بە دەیان حالەتتى لىكجىياپونەۋە و تەلقات دەپىنى كە ھەندىكىيان بەھۇى ناپاكي ھاوسەرئىتپىيەۋەپە.

چەند نمونەپەك

لە ھۇلى دادگا بوپىن كە ئافرەتلىك بە ناۋى (س.پ) دوا رۇژى دادپىنى بوو، دادگا بېرىرىدا لە مېردەكەى جىياپىتەۋە، لەبەر ئەۋەى مېردەكەى بەۋ ھۇپەى كە ناپاكي ھاوسەرئىتپىيە لەگەلدا كىردوۋە، زىانىسى لىداۋە، ئەۋ بەكورتى گوتى: من بۇ مېردەكەم ھىچ كەموكۇپىيەكم نەبوۋە و لە ھىچ شىتپىكىش كە خىزمەتتى پىن بىكات و بەختەۋەرى بىكات كەمتەر خەمىم نەكردوۋە، كەچى ئەۋ ناپاكي لىكردم و ئافرەتلىكى سۇزانى ھىنابوۋە مالەۋە و ھەردوۋىكىانم پىكەۋە لەسەر جىگا گرت، پىاۋىنك ئەمە رەفتارى بىن چ ئومىدىكم پىي ھەبى و شىيانى چ رېزىكە لەمال ۋەك ھاوسەر بىمىنەۋە.

باشتىن ۋەلام ئەۋەپە ھەموۋ مافەكانى خۇمى لى ۋەربىگرم و لىي جىياپىمەۋە. ھەر لە ھۇلى دادگا ئافرەتلىك بەناۋى (م.م) سكالالى لە دژى مېردەكەى ھەبوۋ، كە بە بەلگەۋە بۇ دادگا روۋنى كىردبۇۋە كە پىاۋەكەى ناپاكي لىكردوۋە، كابر لەبەردەم دادگا تۆمەتەكەى پىشتراست كىردوۋە و بىن پىنچ و پەنا گوتى:

بەلى من ناپاكىم لە ژنەكەم كىردوۋە و ئەۋە يەكەمىن جارىش نىپە، بەلام ئايا دەپرسن كە بۇچى وامكردوۋە...؟ ھۇپەكەى ئەۋەپە كە من بىن بەش و مەحرۇم لە ژيانى ھاوسەرئىتپىيە، ژنىك كە نەزانى ژيانى ھاوسەرئىتپىيە، ھەر خەرىكىسى مالى باۋكىيەتتى و تۇزقلىك ئاگالى لە مېردەكەى نەبىن، ئەۋە چ ژنىكە، بۇچى گلەم لى دەكات كەھەر چىپەكم كىردبىن، دواجار دادگا بە سالىك و نىو حوكمى دا، چونكە تۆمەتەكەى لەسەر چەسپابوۋ.

پىاۋىنك لە دەرۋەى دادگا مىشتومىرى بوو لەگەل مالە خەزورانى و كەسوكارى خۇى پىيان دەگوت: كاكە دەست لەۋ داۋاپە ھەلگىرە با زىاتر لە ناۋ خەلكى رىسوا نەبىن. مادام پىي نارازى و گومانى لىي ھەپە و شىت لەسەر ژنەكەت ھەپە، تەلاقى بدە و كۇتايى پىن بىنە و بىبىرئىنەۋە، ئەۋەش دەيگوت:

ئەۋ ژنە مادام كەپرامەتتى منى شكاندوۋە و لەگەل فلانە كەس دەستى تىكەل كىردوۋە با ئەمن جارى بەگرتنى بدەم و بۇ دادگاى بىسەلمىنم كەچى كىردوۋە و چى نەكردوۋە ئەۋسا پاش ئەۋە تەلاقدانى ھەر بەتەۋاۋەتتى مسۇگەرە و يەك ساتىش دواى ناخەم.

بەلام ئىۋە كە ھىچتان پىن ناكى، و ھىچى لەگەل ناكەن منىش كە خۇم تۈۋشى تاۋان ناكەم، با دادگا سزاي بدات باشترە.

رەتكىردنەۋەكە دوو ھۇى سەرەكى ھەپە، يەكەمىان ئەۋەپە كە مرۇف ھەر بەغەرىزە دژاپەتتى ئەم ھەلۋىستە دەكات، واتە كاتىك ژنىك پىاۋىنك دەكاتە ھاوسەرى خۇى، رىنگە نادات كەسى تر ھاۋپەشى لەۋ مافەى بىكات، دوۋەمىان لەبەر شوپنەۋارە خراپەكانى كارەكەپە، لەسەرئىكەۋە رەنگە نەسل پۇخل بىكات، لە سەرىكى تىشەۋە كىشەى گەۋەرى لىن دروست دەپى.. بەلام ۋەكو دەشلىن مرۇف شىرى خاۋى خواردوۋە، ئەگەر زەمىنەى كارەكەى لە نارادابوۋ، مرۇفەكەش خۇى ئەم ئامادىپىيە تىداپى، ئاساپىيە كە ناپاكي لە ھاوسەرەكەى بىكات، واتە رىي تىدەچى مرۇف كە بىر لەۋكارە بىكاتەۋە، ئەنجامىشى بدات. يەكەى لەۋ ھۇپانەى كە پال بە مرۇفەۋە دەنى ناپاكي لە ھاوسەرەكەى بىكات، ھەندى ھۇكار و پالئەرى دەروۋىن، ھەرۋەھا بەرپىز (سەنگەر مەمەد جەلال) دەروۋىناس روۋنى دەكاتەۋە و دەلى:

لە بواری سايكۇلۇژىدا، ھىچ رەفتارىك بەبى پالئەرىك واتە (دافع) يىك روۋنادات، جا پالئەرىكە دەروۋنى بىن، يان كۆمەلپەتتى، يا فسىۋلۇچى بىن، ناپاكي ھاوسەرئىتپىش ھۇكار و پالئەرى دەروۋنى خۇى ھەپە، جارى ۋا ھەپە ژنەكە يا مېردەكە، دەپتە ھۇكارى سەرەكى لەۋەى كە ھاوسەرەكەى ناپاكي لىبىكات، بۇ نمونە كاتىك پىاۋىنك ناپاكي لە ژنەكەى دەكات، رەنگە ھۇپەكەى دەروۋنى بىت، ۋەك ئەۋەى كابر بەقەد پىۋىست باپەخ و گىرنگىدان لە ژنەكەى نەبىنى، ھەر ۋەك چۇن ژنەكەى باپەخ بە روۋخسار ۋىلوبەرگ و خۇرازانئەۋەى خۇى نەدات و كابر لە روۋى دەروۋنىيەۋە تىر نەكات، يا ئەۋەندەى خەرىكى مىندالەكەپەتتى، چ باپەخىكى ئەۋتۇى بە پىاۋەكەى نەماۋە و كابر ھەست بەۋە بىكات كە لە بۇشاپىيەكدا دەژى.

يانىش رەنگە ھەر لە روۋى زاپەندىپەۋە تىر نەبوۋىن، بۇپە لە دەرۋەى پەپوئەدى ھاوسەرئىتپى ئەم كارە بىكات. بە كورتى ئەگەر پىاۋ بىكات يا ژن، بىگومان ھەندى ھۇكار ھەن كە پالى پىۋەدەنى ئەم شىتە بىكات، بەلام ھۇكارى ھەپە يان نا ماناى ۋانىپە پاساۋى بۇ پىننىنەۋە، بەلكو مەبەست ئەۋەپە ھۇپەكانى ئەنجامدانى ئەم كارە دەستىنشان بىكەپن، تا ئەگەر لە چارەسەرەكەى گەپراپىن، بە چارەسەرىكى دروست و زانستى بىكەپن..

بە ھەمان شىۋە ئەگەر ژنىك ناپاكي لە پىاۋەكەى بىكات، رەنگە ھۇكارەگەلىكى دەروۋنى يا فسىۋلۇچى ھەپە.

نمونەكانى ناپاكي ھاوسەرئىتپى

لە رارەۋى دادگاكانى كوردستان، رۇژانە ئاپۇرەى خەلك دەبىنرىن و ھەر يەكەشپان كىشەپەكى ھەپە و روۋى لەدادگا كىردوۋە تا بۇى چارەسەر بىكى، بە ھەمان شىۋە ئەگەر چاۋىنك بە ھۇلى دادگاكانى بارى كەسىدا بىگىپىن، رۇژانە

●●●
دەروۋىناسىك:
ئەگەر ژنىك ناپاكي لە پىاۋەكەى بىكات رەنگە ھۇكارەگەلىكى دەروۋنى يا فسىۋلۇچى ھەپە

●●●
لە روۋى سايكۇلۇژىيەۋە ھىچ كىردارىك بىن پالئەرىك روۋنادات

●●●
كۆمەلپەتە:
مرۇف ھەر بە سىۋىت ئامادىپى تىداپە خىانەت لە ھاوسەرەكەى بىكات

سامانى دۇنيا سىڭى برا لىڭدى دەكاو پەككىشىيان بە كوشت دەدات

❖ رەنگە سەير نەيىت كە بلىيىن مەزۇقى وا ھەيدە غەريزەي دەولە مەندىبون و پارە كۆزدەنە، لاي ئەو، لەسەرۇوى ھەموو شتىكەويە. ئەگەر ناكۆكپىيەكى بۇ ھاتە پىشەو، با كەسى بەرامبەريشى براى يىت، بەلام كە لەسەر پارە لىيى بوو مەملانەن لەگەلىدا، ئەوا ئەو (پارە) لەسەرۇوى ھەموو شتىكەو دادەنە، يىگومان تاشكرايە كە ھەموو كەسنىك وا بىرناكاتەموو ناكۆكى ئەم جۆرە ھالەتەنە بگشتىندىرەت و بەسەر ھەموو خەلكىدا بىسە پىتەن، بەلام بە ھەر ھال كەسى واش ھەيدە، (پارە) يا مالى دۇنيا لە پىش ھەموو كەسنىكەو دادەنە و تىزىكتىن كەسى خۇشى بە قورىانى مالى دۇنيا دەكات، ھەرەك لە كىشە دلتەزىنە كەي تىران (دلتار) و براكانىدا روويدا، ئەمە كىشەيەكە لە تىران چەند برايك روويدا، لەسەر زويىيەكى چەند سەد مەترى كشتوكالى بوو، كە دواتر خۇنر شتى لىكەوتەو... ❖

❖ جا با بزانين ئەم كىشەيە چى بوو، چۆنىش روويدا و پاشان تاكامەكەي بەچى گەيشت... ❖

ئا: باوكى مېديا

پىيارىكى دەۋلەتمەندو مىندالە ناكۆكەكانى

لە گوندىكى نىك شارى ھەملىز بەناۋى (د)، پىيارىكى كاسىبكارى دەۋلەتمەند ھەبۇ، كە نىۋى (عەلى) بو، ئەم پىياۋە خاۋەنى خانوۋىيەكى گەۋرە ئۆتۆمبىلىكى پىكاب و تراكتورىك و پارچە زەۋىيەكى (۸۰۰) مەترى بو، زەۋىيەكى كە لە باۋكېيەۋە بۆى بەجىما بو، زەۋىيەكى بە پىت و بەرەكەت و مولك بو، باۋكى (عەلى) كاتى خۇى بەنرخىكى مامناۋەندى لە يەككى كرى بو، تاپۇكەشى بەناۋى خۇى كرىبو، لە دارەتى دىنايىش تەنھا تاقە كورپىكى ھەبو كە ئەۋىش (عەلى) بو، كە ئەمرى خۋاى بەجىپىنا، ۋەك مىرات بۇ (عەلى) ماپەۋە، ئەۋىش نىكەى (۲۵) سالان لەو زەۋىيە كارى كرىو گوزەرانى خۇى پى دەستەبەر دەكرى، (عەلى) بە ساپەى ئەو زەۋىيە ھەم بوۋە خاۋەن خىزان و مال و مىندال، ھەمىش بوۋە خاۋەن ئۆتۆمبىل و خانو، وايلېھات ببوۋە يەكك لە دەۋلەتمەندەكانى گوندەكەى خۇيان، (عەلى) ھەتا مىندالەكانى بە تەمەن بچووك بوون كىشەيەكى ئەۋتۆى لە ناو خىزانەكەيدا نەبو، بەلام كە مىندالەكانى گەۋرەبوون، ئىدى رۇژىكى خۇشى بەچاۋى خۇى نەدەت.

كورە گەۋرە (عەلى) كە ناۋى (يوسف) بو، كەسىكى بە تەماح و چاۋ نەتپىر بو، ببوۋە ماپەى سەرتىشەۋ دەردەسەرى بۇ (عەلى) و بۇ براكانى تىشى، جارى (عەلى) نەمردبو، ئەو مىراتكەشى بەش كرىبو، ھەمو جارى دەيگوتە براكانى تىرى "كە چوار برا بوون"، كەستان بۇتان نىيە ئۆتۆمبىل و تراكتورەكە لىخورن، يان نىشىك بەكەن بەيچ پىرسى من، (يوسف) ھەم خۇى بە خاۋەنى مال و مولكەكە دەزانى، ھەمىش خۇى بە جىگەرەۋى باۋكى، ئەم رەفتارانەى (يوسف) براكانى تىرى بە تەۋاۋەتى بىزارو تورەۋ وەرس كرىبو، چەند جارىك (يوسف) لە گەل براكانى كرىدە دەمەقالى و پاشان تەشەنەى سەندو بوۋە شەرو لىكدانىشىيان براكانى (يوسف) كە يەككىيان ناۋى (سالخ) و يەككى تىشىيان ناۋى (خدر) بو، چەند جارىك بەرپەچى (يوسف) يان داپەۋە ھەۋلىاندا بەرى تەماحى پىبگرن و بىرىك بەر زەۋىيە بىكەن، بەلام بىچ سوود بو..

(عەلى) باۋكىيان دادو بىدادى بو لە دەست تەماحەكانى (يوسف) و گىچەلكردنى بە براكانى، چەندىشى ھەۋل لە گەلدا بىچ ئاكام بو، (عەلى) لە بىرى ئەۋەدا بو، (يوسف) بەۋە رازى بىكات بەشە مىراتى خۇى پىدات و ژنىكىشى بۇ بىنىت و بەرپى بىكات، بۇ ئەۋەى لەسەرىكەۋە تەماحى كەم بىتەۋە، لەسەرىكى تىشەۋە لە براكانى دوور بىكەۋىتەۋە، بەلام رىكەۋەت و ابو، ئىۋارەيەكە دواى ئەۋەى دىسان (يوسف) دەستى بە ئازاۋەنەۋە كرىدە، (عەلى)

باۋكىيان ھەرچەندى كرىو كۇشا نەيتوانى ئەو برايانە ئاشت بىكاتەۋە، لە ھەژمەتان ژانە سىنىگ گرتى و دەستى بە رشانەۋە كرىو ھەتا گەياندىانە نەخۇشاخانە نۇرە دلى (جلطە) لىداۋ كوشتى، باۋك بەو كۇستەۋە مرد كەچى (يوسف) ھەر لە بىرى مال و مولكدا بو.

كوزرانى (يوسف) تەماحكار

باۋك مردو نىژرا، چەند رۇژىك دواى تازىيە، (سالخ) و (خدر) تەگىبىيان كرى تا لە گەل براكانى تىران دانىش و چارەسەرى كىشەى (يوسف) بىكەن پىش ئەۋەى (يوسف) دەسپىيكاتەۋەۋە ئازاۋە بىتتەۋە دەست بەسەر ھەمو مولك و مالەكەدا بگىرى و ھەۋلى دەر كرىدى ئەۋانترىش بدات. ئەۋە بو گەشىتنە ئەۋ بىروايەى كە بەشە مىراتى خۇى بە زىادەۋە بدەنى و، جا چ بە پارە بىقرسىن، يا مولكى بدەنى و ئەۋاننىش بۇ خۇيان برايانە پىكەۋە بىزىن و لەسەر ئەۋ بەشە مىراتى كە بۇيان دەمىنىتەۋە، بە ھاۋبەشى خەرىكى كاروكاسى جارانى سەردەمى باۋكىيان بىن، ئەۋان بىريارىندا كە بۇ بەيانى ئىۋارەكەى باسەكە لە گەل (يوسف) بىكەنەۋە، ئە گەر بەمەش رازى نەبو ئەۋا پىكەۋە برايانە سوود لە مال و مولكەكە بىبىن، ئەۋان خەرىكى ئەۋ باسە بوون، كە بۇ بەيانى (يوسف) دوو سى كەسى لە گەل خۇى ھىناۋەۋە گوند، كە ئۆتۆمبىلەكەۋ تراكتورەكە بىفرۇشى، (سالخ) گوتى: يوسف ئەۋە خەرىكى چى؟ (يوسف) ايش گوتى خەرىكىم ئۆتۆمبىل و تراكتورەكە دەفرۇشم و خانوۋەكەۋ زەۋىيەكەش دەفرۇشم و بەشى خۇم ھەلدەگرم و ئەۋىدىكەتان دەدەمى، ئىنجا كەيفى خۇتانە چ لە بەشى خۇتان دەكەن، دەپخۇن، فرىدەدەن، ئەۋە كىشەى خۇتانە، (سالخ) و براكانى گوتيان، ئىمە زەۋىيەكەۋ خانوۋەكەش نافرۇشىن، بەشى خۇت چەندە دەتدەينى و بىرۇ لە كۇلمان بەۋە ئىمە نە زەۋىيە نە گوندى باۋكىمان بەجى ناھىلىن. خەرىك بو دەبوۋە كىشەيان و دەستەۋە يەخەى يەك بگرن، بەلام خەلكى خىرخوازو كرىبارەكان كەۋتەنە نىۋانيان و نەيانىشت كىشە تەشەنە بىكات و بىگاتە رادەى لە يەكدان.. كە كرىبارەكان ئەم ناكۆكېيەى براكانيان دىت، عوزرخوازيان ھىناپەۋەۋە لە كرىنى مولك و مالەكە پەشىمان بوۋەۋەۋە رۇبىشتن، (يوسف) كە ئەۋەى دىت پەلامارى (سالخ) ايداۋ بوۋە شەريان، براكانى تىر لىكىيان كرىدەۋە (سالخ) يان لەبن دەستى (يوسف) دەرھىناۋ (يوسف) ايشيان برده يەكى لە ژوورەكانى مالەكەيان، (يوسف) لەكاتى خۇ راپسكاند، رايكرە ژوورى مەتبەخەكەۋ دەستىدايە كىردىك و تاۋى داپە (سالخ)، خەرىك بو كىردىك لەملى (سالخ) رابىكات و بىكوزى، بەلام ساتمەيەكى گەۋرە دەكات كىرد لە سىنگى رادەچى و دەگاتە سەر دلى و دەيكوزىت..

●●●
لەكاتى شەرو دەمەقانى
كورەكانى لەسەر مولك و
سامان، عەلى توشى نۇرى
دل دەبى و گىيان لە دەست
دەدات

ئىستىغلا كىردى نافرەت لە دام

كار كىردى لەناو ھەر دەز گايە كىدا، بىگومان سىستىمى تايىبەت بە خۇى ھەيە ھەريە كىك لە ئىمە دەبىت بە پىسى ئەو سىستىمە كارىكات، رىئە كەو پىت كە زۇر جار ئەم كار كىردى بە ويستى خۇمان نايىت و لەلايەن بەرپرس ياخود ھەركە سىكى ترەو بىت توشى لىپرسىنەو دەبىن و دەبىت بەويست و ئارەزووى ئەوان كارىكەين ئەم حالەتەش زۇر قورس دەكەو پىتەو لەسەر شانى خۇمان، ھەر و ھە باسى لەو ھەش كىد لەھەموو دەز گايە كىدا جىاوازى لەنىوان ھەردوو رەگەزدا ھەيە بەلام گىرنگ ئەويە كام لەوانە كارەكان بە باشتىن شىواز رادەپەرىنىت و دەتوانىت كارەكانى رابى بكات. خالىك كە شايانى ئامازە پىكردىن بىت لەم باسەدا ئەويە كە بە راشكاوى بەدىار دەكەو پىت

❖ نافرەت لەھەر پىنگەيەك بىت خاوەن كەسپىتەكى جوانە، بەلام لەگەل ئەو ھەشدا لەزۇر پىنگەدا لەلايەن رەگەزى تىرەو ھەولدىراو ەك كالايدەك بەكارى بەپىن بۇ بەجەرسەتە كىردى ھەزەكانى خۇيان. دەتوانىن بلىين ئەمە

ھۆكارىن بۇ ئىستىغلا كىردىن چۈنكە خۇيان كەمتەر خەمن لەبەرامبەر مافەكانىيان و خۇيان لەبەردەم بەرپرس و بەرپەبەرەكاندا بىچوك نىشان دەدەن ھەر گىز ەك كارمەندىكى ئاسايى كارەكان تاكەن بەلكو ھەولدىدەن زىاتر لەبەرپرسەكان نىك بەكەونەو بەگومان ئەمەش بەسەر ھەموو كارمەندىكى رەگەزى مى جىبەجى ناكىت بەلام ئىمە لىرەدا قسە لەسەر ئەو كىچانە دەكەين كە خۇيان فاكتەرن بۇ ئەو حالەتە.

مەرج نىە لەھەموو دەز گاكاندا رىئە ئىستىغلا كىردىن ەك بىت، ئەمەش لەسەر جۇرى كارەكە دەو سىت، ھەر و ەك خاتوو (زىندا) كە قوتابى زانكۆى سلېمانىە دەلېت:

لە كۆمەلگە ئىمەدا بە داخەرە لە ھەموو پىنگەيە كىدا كاتىك كە جىاوازى دەكرىت لەسەر بنەماى كار كىردىن و لىنھاتووى نىە بەلكو لەسەر كۆمەلگە بنەماى نادروست دادەنرىت. دەبىنن كە لەدەز گاكاندا كىچان ئىستىغلا دەكرىن بۇ راپەراندى كارەكان تەنھا ھۆكارى من بۇ جوانى رووخسارو جەستەى كىچەكە دىگەر ئىمەو ھىچ شىتەكى تر بەدى تاكەم لەگەل ئەو ھەشدا خودى كىچانىش ھۆكارىكى ترن بۇ ئەم حالەتە. باشە بۇچى پىاوان گىرنگىيان پىنادرىت و ھەتا كىچىكى جوان ھەبىت پىاوى زىرەك ھىچ گىرنگىيەكى نىە. لىرەدا كىچان خۇشيان زىاتر خۇيان دەبەنە پىش و خۇيان بە زىرەك نىشان دەدەن. بەلام ئەم جىاوازى كىردەن كەمتر لە دەز گاكەزىبەكاندا بەدى دەكرىت و پىموايە كارى سىاسى كارىكى قورسە و كىچان ناتوانن ەك پىاوان لە بىر كىردەنەو راپەراندى كارەكاندا ھاوتا بن بۇسە ئەم جىاوازى كىردەنە لەوئى كەمتر دەردەكەو پىت، ھەر و ھە من پىم وايە ئىستىغلا كىردەنە كە تەنھا جەستەى نىە بەلكو لە رووى كارو ماندەبوونىشەو ەيە

كە تا چەند گىرنگى زىاتر بە رەگەزى مى دەدرىت و كارەكانى بەھەند ەردە گىرنت ئەمەش پىسارىكە و لەھەر دەز گاو شونىكدا ەلامى تايىبەتى خۇى ھەيە ولەھەمان كاتدا دەكەو پىتە سەر ئاستى روشتىبىرى ئەو كەسانەى لەو دەز گايانە كار دەكەن ياخود جۇرى بىر كىردەنەويان لەسەر ئاستى لىنھاتووى و تىوانى رەگەزى مى. دەبىنن كە زۇرىەى كارە سەرەكەيەكانى دەز گاكەن لەلايەن رەگەزى مىيەو بەرپە دەچن و لەھەمان كاتدا سەر كەوتون لەكارەكاندا ئەمە بۇ لىنھاتووى ئەوان دەگەر ئىمەو بەلام لەھەمان كاتدا پىچەوانەى ئەم قسانەش راست دەردەچىت.

* ھەندى نافرەتانىش خۇيان ھۆكارىن لەو كىشانەى كە راستەو خۇ تووشيان دەبىت و دواتر ناتوانن ەك پىويست چارەسەرى بۇ بدۇز نەو، بۇ پىشت راست كىردەنەو ەيە و تەكەمان خاتسو (تارا ئەنەر) كە پىشەى فەرمانبەرە، دەلېت: من ئەم جىاوازى كىردەنە بۇ چەند خالىك دەگەر ئىمەو كە ھەموويان فاكتەرىن بۇ ئىستىغلا كىردى كىچان لەناو دەز گاكاندا لەوانە، جوانى كىچ كە ئەمەيان بە بۇچونى من سەرەكەيتىن فاكتەرە بۇ گىرنگى پىدانى لەكار كىردەنەو پىدانى شوپى باش و دەسەلات لەناو دەز گاكەدا لەھەمان كاتدا ئەگەر لىنھاتووش نەبىت بەلام لەبەرئەو ەيە لەرووخسارىدا كەسىكى سەرنج راكشە ھەموو كەموكورى كارەكانى دەشارنەو ەيە ئەمە دەكرىتە خالىكى جەوھەرى بۇ گىرنگى پىدانى، خالىكى تر ئەويە كە زىرەكى نەبۇتە ھۆكارىك بۇ دروست كىردى كەسى كارا لە دەز گاكاندا چۈنكە ئەگەر خزمى بەرپەبەرە بىت ئەو ەيە لىپشترە تا ئەو ەيە لە بوارەكەى خۇتدا زىرەك و لىنھاتسو بىت. سەربارى ھەموو ئەمانەش خودى كىچانىش

●●●
كۆمەلەت:
لاوازى بىر كىردەنەو ەيە بەشىك لەكچان واىكردو ە پىاوان ەقۇل و جەستەيان كۆنترۇل بىكەن و بە ئارەزووى خۇيان گەمەيان پىنكەن

●●●
نافرەت:
گەر نافرەت خۇى بەبى دەسەلات دانەننى و سەرى دەزەمانەندى بۇ ھەموو داوايەك نەلەقنى، ئەوا كەس ناتوانى ئىستىغلا بكات جارى وا ھەيە ئىستىغلا كىردەنە كە جەستەيى نىە بەلكو لەزۇر كارپىكردىن و ماندووكىردەنە

نا/ ناسك سەئىد-سلېمانى

ئودەزگاۋ شوپىنى كار كىردىدا

ئەو ئافرىتانە دەچىنە ئەو دەزگاپانە، يىگومان ئەگەر لەروانگەيەكى دەروناسىيەۋە سەير بىكەين ھەموو مەۋقەئىك جۇرئىك لەھەزكىردىنى تىيادا ھەيە بۇ خۇدەرخستىن و نمايشكىردن ئەمەش لەكەسىكەۋە بۇ كەسىپكى تر دەگۇردىت، ئەم خۇدەرخستىنە زىياتر لە رەگەزى مېدا بەرچەستە دەيىت، لەكاتىكىدا لەلايەن رەگەزى نېرۋە گىرنگى پېدېرېت زىياتر ھۇگرى ئەو رەگەز دەيىت، لەناو رەگەز نېرۋەكانىشدا كامەيان لەھەمووان زىياتر گىرنگى پېدات ئەمەيش رووكرانەۋەي بۇئەو دەيىت بەدېۋىكى تر بلىين مەيلى زىياتر دەدات بەو كەسە.

بۇتە دىاردەيەك و لەزۇر دەزگاۋ كۆمپانىيا شوپىنى رەسىمى بەدىيار دەكەۋىت. بۇ قسە كىردن لەسەر ئەم تەۋرە و رووكرانەۋەي ھۇكارەكانى سەرەتا (ئەبەز كامىل) كە كارمەندە لەيەكەك لە كۆمپانىياكان دەلئىت.

●●●
ماركىت و كۆمپانىيا
بازرگانىيەكان جوانى و
جەستەي ئافرىتە ۋەك
كالاپەك بۇ پەيدا كىردى
بازارى كەل و پەلەكان
بەكاردىن

لە كۆمپانىيا ياخۇد سەنتەر يان ھەردەزگاپەكى تر كاتىك ئامانجى كار كىردن لەگەل رەگەزى مەي بەو جۇرە بىر كىردنەۋەيە يىت ھەموو مەھامەكان جوانى خۇيان لەدەست دەدەن، لىزەدا لاۋازى بىر كىردنەۋەي ئافرىتانەش فاكىتەرىكى ترە بۇئەۋەي لەلايەن پىاۋانەۋە عەقل و جەستەيان كۆنترۇل بىرېت و بە ويستى خۇيان يارىيان پىكەن. ئەم جۇرە ئافرىتانە لەلايەن كۆمەلگاشەۋە دواتر ۋەك كەسىپكى ناسايى دەرناكەون و گوناھى بەد ئەخلاقىان پىۋەدەنويىت. پىاۋ بۇ بەرژەۋەندىيەكانى خۇي ئافرىتە ئىستىغلال دەكات و پىدەچىت بۇ بەرژەۋەندىيەكى كەمىش ئافرىتانە رازى بن، بۇيە پىۋىستە ئافرىتە ھەمەيشە رەھەندى بىر كىردنەۋەي فراۋانتر بىكات تا عەقلى پىاۋ بەسەرىدا زال نەيىت.

دواجار (شەنۆئىراھىم) كە پىشەي مامۇستايە ھەر سەبارەت بە بابەتەكەمان گوتى:

ھەموو كەسىك خاۋەنى كەسىتتى تايبەتتى خۇيەتتى بەو واتايەي بەدەست خۇيەتتى بىۋىت چۇن كەسىك يىت لەو شوپىنەي كە كارى تىدا دەكات، من ۋەك ئافرىتەك چەند جار لەلايەن مامۇستا ھاۋكارەكانمەۋە توشى چەندىن حالەتتى ناخۇشى بوومە بەلام تۋانىومە زال بىم بەسەر عەقل و جەستەي خۇمدا ھەرگىز نەمەيشتەۋە مەرامى خۇيان لەمندا بەئىنەدى بەلام ئافرىتە ھەبوۋە خۇي ھاندەرى پىاۋان بوۋە و تەۋاۋ كارناسانى بۇكرىدون و رىنگە خۇشكەربوۋە بۇ ئەو مەبەستە. بۇيە بۇچوۋم وايە ئەگەر ئافرىتە رىنگەنەدات بە پىاۋ لەبەر بەرژەۋەندىيەكى كەم خۇي بداتە دەست قەدەرى ئەۋان ھەرگىز پىاۋ ناتۋانىت ئەو كارە بىكات، لەھەمان كاتىشدا پىاۋ ئەگەر بىۋىت لەھەرشوئىك يىت نىيازى خراپى خۇي دىئىتەدى لەپىناۋ ئەمەشدا پەلەۋپايەي ئىدارى و كۆمەلەيەتتى خۇيان بەكاردىنن و ئافرىتانە پىن ھەلدەخەلەتتىن.

بە بۇچوۋنى خاتۋو (شەھەين ئىسماعىل) ئافرىتە كەسىپكى دەلسۇزە زىياتر كارەكان بە باشى رادەپەرىئىت لە پىاۋان بەلام زۇرجار ئەمە بەھەلە سەير دەكرىت لەلايەن پىاۋانەۋە، ھەرۋەك دەلئىت. كار كىردىنى كىچان لەناو دەزگاۋ كۆمپانىيەكاندا ئەگەر بە بەراۋرد لەگەل پىاۋاندا دەست نىشان بىكەين دەبىنن كىچان رىژىيان زىياتر لە پىاۋان بۇيە زۇرجار كارى سەردەكىشىان پىدەسپىرېت، لەھەمان كاتدا كىچان لەراپەراندىنى كارەكاندا ھىمىنترو ھىۋاشتر كار دەكەن و رەفتارىيان لەگەل خەلگەل رىكتەرە و خەمخۇرتىن بۇ كارەكانىيان و پەيوەستىر بەكاتى دەۋام كىردەۋە، من دەلئىم ئەمانە بوۋنەتە چەند خالىكى نىگەتەيىف بۇ كىچان بەلام لە ماركىت و كۆمپانىياكاندا ئەمە تەۋاۋ پىچەۋانە دەيىتەۋە چۈنكە ئەو شوپىنەنە زىياتر ئامانجىكى بازىرگانى لە پىشتەۋەيە تا خەمەتكرىدون، دەست نىشان كىردى كىچى جوان ھۇكارىكە بۇ سەرانج راكىشانى كىپارەكان و ئەو كەسانەي كە پەيوەستىن بە كارى كۆمپانىياكانەۋە. بەلام لە رىكخراۋەكاندا تەۋاۋ لەسەر بىنەماي لىھاتوۋى دەيىت چۈنكە ئەۋە بەدىيار دەكەۋىت كە كارى رىكخراۋەكان كارىكى قورسەۋ ناسان نىپە پىسپۇرى و شارەزايى رۇلى خۇي دەيىنەت ھەرچەندە لە ئىستادا كىچانىش خۇيان مافەكانى خۇيان دەزانن و پىاۋانىش ئەو راستىيە دەزانن. روانىنى كۆمەلگەش بۇ دەزگاۋ جۇراۋ جۇرەكان فاكىتەرىكى ترە بۇ ئەۋەي كە ئافرىتانە توشى چەندىن كارى نادروست و نەشپاۋ بىكەن لەھەمانكاتدا پەنجەي ئاشىرىنىش بۇئەۋان رادەكىشىرېت، سەبارەت بەمە بەررېر (كارۋان ئەھمەد) كۆمەلناس دەلئىت:

كار كىردن لەناو دەزگاۋكاندا جىاۋازى خۇي ھەيە لەروۋى روانىنى خەلگەۋە بۇ ئەۋ دەزگاپانە، ئىمە كاتىك دەبىنن لەناو دەزگاپەكاندا ئافرىتەي جوان ھەيە زۇرجار كارىكى ئەۋتۆمان نىپە بەلام لەبەر

پەشيمان بوونەۋەى دواى تاوان

خۇى بۇ خوشكە گەۋرەكەى دەردەپرى و خوشكىشى بەدەم ھەنسكى گريانەۋە گويى بۇ دەگرى و دلى دەداتەۋە، خوشكى (نەجىبە) كە ناۋى (نەشمىل)ە، بەمشپوۋىيە رووداۋى خۇ سوتاندنى خوشكەكەيمان بۇ دەگىرپتەۋە و دەلى: خوشكم لە پۇلى پىنچەمى نامادەيى بو، لە ھەموو وانەكان زىرەك بسو، تەنيا گىرقتى سەرەكى ئەۋ لە گەل ئىنگىلىزى بو، لە گەل مامۇستاي ئىنگىلىزىدا ھەمىشە لە كىشەدا بو، لە تاقىكردنەۋەى نپوۋى سالى تەنيا لە وانەى ئىنگىلىزى كەوتىبو، سەرى سالىش ھەروا، كە دووبارە تاقىكردنەۋەى كىرەبو، ديسان ھەر لەۋ وانەبە كەوت و ئىدى بەھۇى ئەم مادەپەۋە، لە پۇلى پىنچەم ماپەۋە، سالى دواترىش ھەمان كىشەى ھەبو بە ھەرحال كە گەيشتەۋە تاقىكردنەۋەكانى سەرى سالى دووبارە كەوتەۋە ئەمە زۇر شىپىزە و نىگەرانى كىرەبو، كە ئەنجامى تاقىكردنەۋەى ۋەرگرتەۋە، تەنيا پىۋىستى بە (۵) نمرە ھەبو بو ئەۋەى دەرىچىت بەلام مامۇستاكەى نەيدابويى، لەسەر ئەمەش لە گەل مامۇستاكەى بوۋە مشتومر و دەمەقالەيان، كە ھاتەۋە مالمەۋە نپورۇ بو، چاۋ بە گريان و دلئەنگ و

دەگوترى (گيان شىرىنە) بۇيە كە مروف بە زەحمەت دەستى دەچىتە گيانى خۇى، ھەتا ئەگەر زۇرىش لە ژيانى خۇى ۋەپس و لە گيانى خۇى بىزار بىت، ئەى كەوايە ئەۋە چ پالئەرىكە دەپتە ھۇى ئەۋەى كەسنىك پىرىارى خۇلەناۋىردن بدات و كۇتايى بە ژيانى خۇى بىنى... ئەمە پىرسىارىكە و ۋەلامدانەۋەى ھىندە ئاسان نىيە، كەسانىك ھەن ئەگەر دەۋىرن بىرىارىكى ترسناكى ۋەك خۇكوشتن بدەن بەلام زۇر بەشپان، ۋەك دەركەۋتوۋە پەشيمان بوونەتەۋە، ئەۋ نمونەپەش كە لىرەدا دەپخەينەرۋو رووداۋىكى راستەقىنەپە و كەسەكە كە كچىكى گەنجى جوان بوۋە، تەنيا لەبەر ئەۋەى لە پۇلى پىنچەم كەوتوۋە بىرىارى داۋە خۇى بكوژئ ئەۋىش بە بەخۇدانى كىردنى دۆلكەپەك نەوت و ئاگر لە خۇبەردانى بەلام كاتىك كار لەكار ترازۋە ئىنجا پەشيمان بۇتەۋە بەلام پاش چى....

بىرىارىكى ترسناك

ئەم كچە كە ناۋى (نەجىبە)ى لىدەپىن، پىش ئەۋەى بەھۇى سەختى بىرىنەكانى سوتانىيەۋە گيانى لەدەست بدات، لە رۇژى دوۋەمى مانەۋەى لە نەخۇشخانەدا ھەست و ناخى

ئا: باۋكى مېدىيا

بەلام تازە وانەى چى و ئىنگلىزى چى ... من فەوتام. دادە من پەشىمانم لەو كارەى كىردم، بىرا وام نەكردبا، بەلام بە بريايان چ پىك نايە، تازە من فەوتام و رۆيشتەم، توخو دادەگيان گەردنم نازادكە، بەدايىكىشم و بە بابەش بلن گەردنم نازاد بكنەن.

دواى ھەفتەيەك: مالتاوايىكردنى يەكجارەكى

نەشمىل دوا ساتەكانى ژيانى خوشكىمان بۇ دەگىرئىتەو و دەلى: شەوى ھەوتەم، ھەر لە بەيانىيەكەو ە خوشكەكەم جار جەر نوزەيەكى بە سام و تۆقتىنەرى لىج بەرز دەبوو، ھەندى جار ھۆشى لەخۆى نەدەما و ھەندىكجاريش بە ناگا دەھاتەو ە شەو كاتانەى كە بە ناگا دەبوو، جار جەرە وپئىنەى دەكرد و لەخۆيەو پىدەكەنى، ەسەرەكەى ھالى زۆر خراپ و نالەبار بو، پزىشكەكە ھاتە لام و گوتى: ئىدى ئومىدى چاكبوونەوى نەمايە، ھەر ساتە و ناساتىك بمرىت دەمرىت.

ئاگادارى كەسووكارت بكەو بە خۇيان نامادە بكنەن، چىدىكە نەيتوانى قسە بكات و بە تەواوتى ناگاي لە دىيادا نەمابو. كە شەو داھات بەبىرم دى كاتر مېر ھەشت و نىو بو، دانىشتىبووم و دالغەم لىج دابو لە پى بەدەنگى زىرەيەك راپەرىم و دىتم (نەجىيە) خوشكەم، پاش زىرەكە دەنگى خرە خرېك لە گەرووى دەھاتە دەرى و چاوى زەق كىرەبوو، رەنگى زەرد و سىس بوو، رەنگى مردووى لىنىشتىبوو، ھەر ھىندەم زانى پزىشكەكەم بانگ كىرد، زەردكاوېكى مەيلەو سەوز لە دەمى ھاتە دەروە، ئىدى ھەناسەى لىج برا، منىش زانىم كە ئىتەر تەواو بو دەستەم بە گريان و لە خۇدان كىردو كارمەندەكانى نەخۇشخانە بىرمىيانە دەروە، دواى دوو خولەكىك ھاتن و گوتيان: خوشكەم بىرۇ كەسووكارت ئاگادار بكەو خۇيان نامادەبكنەن تەرمەكە وەرېگىرەو، ئەو بو بەسەرھاتى خوشكە جوانە مەرگە خىر لە خۇنەدەيتەكەم، كە ھەتا ماوم كارەساتى مردنى ئەو خوشكەم قەت لەبىر ناچىتەو.

دەرەنجام

بەسەرەنجان لەم رووداوە ئەمە ھەلدەيتىنجىن كە ئە گەرچى ھەندى ئەزمونى شكىست ھىنان ھەن، وەك كەوتن لە خۇيىندىن زەبرى دەروونى گەورەمان لىدەدەن، كە ئەمەش تەنيا لە كۆمەلگاكانى وەك ئىمە شكىست ھىنان لە خۇيىندىن ئەو جۆرە ناكامە ترسناك و مەرگە سات نامىزانەى ھەيە، بەلام ئەو ماناى وانىيە ئەزمونى بەم شىوئەيە كارگەرى و ھەا ترسناك لەسەر ژيانمان دروست بكات، چونكە مروۇف ئە گەر لە ژياندا دەرەتەك لە دەست بەدات دەتوانى بەشتى تر، يا بە ھەنگاوى تر قەرەبووى بكاتەو، بەلام بريارى خۇلەناوېردن جارىكى تر دەرەتەى ژيانمان پىنناپەخشى، ئە گەر لە كۆتايى رىگاكەشدا پەشىمان بىينەو، لىرەدا پەشىمان بوونەو تەنھا ساتەكانى مردنمان پىر بە نازارتر دەكات و ھىچى تر، جگە لەوھش پىويستە ئەو جۆرە رووداوانە ھانى بەرپىسانى پەرورەدە بەدات كە جارىكى ترىش چا و بە سىستەمەكەدا بگىرپىنەو كەم و كورپىيەكانى قۆلتر و گىشتىگىرتر بىينن.

خەمبار، كە لىمان پىرسى چى بوو، ھىچ وەلامى نەدانىو، تاوئىك چوو ژوورەكەى خۆى و پاشان بى ئەوئى ئىمە ناگامان لىيىت چوو گەرماوى مالمەو و دۆلكەيەك نەوتى پىر كىردبوو، دۆلكە نەوتەكەى بەخۆى داكرىبوو، دەنكە شقارتەيەكىشى ھەلگىرساندبوو، ناگرى لە خۆى بەردابوو، ھەر چەند لەو پىروايدا نەبوو، بەو رادەيە بسووتى، بەلام كە گرپىشى گرتىبوو، ترسابوو، بۆيە دەستى بە قىژو ھاوار كىردبوو، يەكسەر راي كىردبوو دەروە، تائىمە پىگەبىشتىن و كوزاندمانەو، ناگرەكە كارى خۆى كىردبوو، جگە لە دەمووچاوى و شانى، زۆرىيە لەشى سووتا بوو، ئىمە بە پەلە گەياندمانە نەخۇشخانە و خاوەن مالى نىزىكەى ھەفتەيەكە لە ژىر چاودىرى پزىشكى مایەو و شەوى ھەوتەم گيانى لە دەستدا.

دانپانان و پەشىمانبوونەوى دەرەنگ وەخت

(نەشمىل) كە بەداخەو بۇ لە دەستدانى خوشكەكەى بەمىشپو كارەساتاوييە دلئەزىتە، پىئوابوو خوشكەكەى ھەر لە بنەرەتەو بريارىكى ھەلەى دابوو، كە دەبوو بىدات. ئەو دەلى: ئىستا خوشكەكەم بەجىي خۆى گەبىشتو و خواى لىخۇش بى، بەلام بە برواى من غەدرىكى گەورەى لەخۆى و لە ئىمەش كىرد كە خۆى سووتاند، چ قەيدىيە با لە خۇيىندىن كەوتبايە، خۇ دنيا كول نەدەبوو، بە ھەر حال زىاتر لەو داخبار و بە ھەسەرەم كە خوشكەكەم دواى ئەوئى بريارىدا كۆتايى بە ژيانى خۆى بھىتى و پەشىمانىش بۇو، كاتىكىش پەشىمان بىو، كارلەكار ترازابوو.

رۆزى دووھەمى مانەوئى بوو لە نەخۇشخانەكە ھەر من لە گەلى بووم.

كات دەمە و ەسەر بوو، كە پىي گوتم نەشمىل ئەمن دەمرم، منىش كە گوپم لەو قسەيەى بوو ناگر لە ھەناوم بەربوو فرمىسك بەچاومدا ھاتە خوارو و لىي نىزىك بوومەو، روومەتىم ماچ كىرد و دلىم دايەو و گوتم: ھىچ خەم مەخۇ بەخو پزىشكەكان دەلن چاكىش دەيتەو و وەكو جارانىشى لىدەيتەو، مردنى چى ... بەلام بۇ خۇشەم لە ناخەو ھەستەم دەكرد قسەكەى بەراستىيەتى و ھەست بە نىزىك بوونەوى مردن لە خۆى دەكات، ئىنجا پىيگوتىم: دادە دەيىنى چىم بەخۇم كىرد، چۇن خۇم تووشى ئەو غەزاب وئىش و ژانەكرد... لەكاتى قسەكاندا (نەجىيە) جار جەرە خىزەيەكى دەكرد و بە زەھمەت تفى قوت دەدايەو، پزىشكەكان دەيانگوت لە ژوورەو گەرووى پىكەو ەنووساوە و برىنى سىنگى زۆرە و سووتانەكەى قو، بۆيە گەرووى دەزورئىتەو و دلەكزەيەكى بە نازارى ھەيە.. لەشى لە بەشى سىنگى را خۇنئو و زلەلەى كىردبوو، خىزاوى لىدەتكا، ئە گەر ھەم خۇين و ھەمىش ئاوى بە بەردەوامى لەسەر بوو، بەلام سوودى نەبوو، سووتانەكەى زۆر بوو... كە تفى قوتدا، تۆزىك خۆى بە ھىواشى جولاند و گوتى: دادە برىنى لەشم زۆر دىشپىت، خۇزگە ئەو رۆزە رەشەم نەدەيتبا و ئەووم نىشانى خۇم نەدايە، چ بوو ئە گەر ئەو مامۇستايە ناجىحى كىردىم، خۇ كەعبە كەچ نەدەبوو، دەزانى چەندم رق لەوانەى ئىنگلىزىيە،

دزىكردىنى مىندالان

خوويەكى كۆمەلەپ تىيە يان

دەرەنجامى پەرورەدەپەكى

شەئەپە

گوت كۆرەكەي پاش دزىنى ھەر برە پارەپەك ھىچى لى خەرج نەدەرد، بەلكە ھەمووى لە شوئىنىكى لاتەرىك دەشاردەو تا دەماندۇزىيەو، بەلام ئىستا خۇشەختانە بە ھول و كۆشى مامۇستايانى قوتابخانەكەي دەسبەردارى ئەو كردارە بوو وەك ھەر مىندالىكى ئاسا رەفتار دەكات.

جىھانى مىندال جىھانىكى پاك و ھەستىيارە، مىندال كە لەدايك دەپە وەك پەرەپەكى سىي بىگەرد واپە چۆن پەرورەدەي بىكەي و چى لىپچىنى ھەر ئەوئەي دەدروپتەو، بۆپە بەردەوام پسپۇرانى وارى پەرورەدەي مىندال جەخت لەسەر سالانى سەرەتاي تەمەنى مرۇف دەكەن و بە قۇناغىكى ھەستىيار و گرنىگ لەسەر رەنگرېژ كۆرەنى كەسايەتتى داھاتوى وەسفى دەكەن، دزىكردىش وەك رەفتارىكى كۆمەلەپ تى ھىچ كۆمەل و چىن و توئىزىك لىي بەدەرەپە زۆر جارى وا ھەپە دەپىنىن مىندالانىش ئەو رەفتارە دەنوئىن، بىگومان قسەردن لەسەر ئەو باسە و دەستنىشان كۆرەنى فاكترەو چارەسەرپەكان زۆر ھەلدەگرى ھەر بۆپە وئراي قسەردن لەگەل چەند دايك و

زۆر بە نىگەرەنپەو ھەسەسى ئەو مىندالە (۷) سالانەي بۆ دەكردىن كە فېرى دزىكردىن بېو دەپگوت: بەھۆي ئەو رەفتارە نەشپاوەي كۆرەكەم چەندىن جار تووشى ھەلوئىستى ناخۇش و شەرمەزارانە ھاتووم بە تايبەت ئەو كاتانەي چەند جارنەك بەرپۆبەسەرى قوتابخانەكەي بە دوايدا ناردووم و سەرزەنشستى كردم.

(ھۆشمەند باقى) جگە لەو قسانە باسى ئەوئەشى بۆ كۆرەدىن جارى وا ھەبوو پەسە لە گىرفانى خۆي يان خىزانەكەي ون بوو دەوئە ئەوئەي لە مالىھە لىكۆلپەنەو بەدواداچوونىان لىكردوو بۆ يان دەرەكەوتوو مىندالەكەيان سەرچاوەي ئەو رەفتارىيە (ھۆشمەند) كە لە تەمەنى (۳۵) سالپدايە و خاوەنى (۳) مىندالە وئراي ئەوئەي دان بەسە دادەئىت كە زانىارى و رۆشنىبىرپەكى ئەوتۆي لە پەرورەدەردىنى مىندالدا نىيە، بەلام دەشلىت: ھەرچۆنىك بىت تانىوومە رىك و پىك پەرورەدىان بىكەم نەخاسمە تا ئىستا لە دوو مىندالەكەي دىكەم ھىچ رەفتارىكى وھام تىبىنى نەكردوو (ھۆشمەند) بەسەر سوپمانەو ئەوئەشى

نا: بىگەرد حوسپىن

توپتۇرەنكى كۆمەلەيتى:
 دىكىردن ۋەك رەقتارىكى
 كۆمەلەيتى نەشپاۋ
 يەكراست پەيوەستە
 بە پەرودەدەكردنەۋە،
 چاۋپۇشپىش لېي رەقتارى
 ۋىرانكەر ۋ خراپتر بە دۋاي
 خۇيدا دېتى

مامۇستايەك:
 ئەۋ رەقتارە خەرىكە لاى
 مندالانى قوتابخانەكانىش
 ھاۋشپۇي ئەۋانەي لە كۆلان
 ۋ بازارەكان كاردەكەن، روو
 لە زىادبۇون دەكات

ژىنكى:
 دابىن ئەكردن
 پىداۋىستىيەكانى مندال
 فاكتەرىكى سەرەكى
 سەرەلەدانى رەقتارى
 دىكىردنە

كۆلان ۋ بازارەكاندا زۆرۈ مەترسىدارن.

- بەلام بە قسەى مامۇستا (كنىر ۋەسمان) لە قوتابخانەى حاجىاۋا ھەنۈكە رىژەى ئەۋانە لە قوتابخانەكانىش رووى لە زىاد بسوون كروۋە، ئەۋ دەلئت: لەۋانەيە ژمارەيان لە قوتابخانەيەك بۇ قوتابخانەيەكى دىكە يان لە شوئىنكى بۇ ئەۋى دىكە جىاۋاز بىج ۋەلج دىكىردن لەنئو مندالانى قوتابخانەش روو لە ھەلەكشەنە، (كنىر) پىيى ۋابوۋ زىتتر لە فاكتەرك لە پشتى ئەۋ رەقتارە نەبەجىيەۋە دەۋەستى، بەلام لە ھەموۋيان دىيارتر پەرودەدە ۋ توۋوندوتىژى نئو خىزانە ((مندالنىك كە لەتەمەنكى زوۋوۋە ئەركى پارە پەيداكردىنى پىدەسپىردى ۋ تەسلىمى قەدەر ۋ بازار دىكىرەى ھەتمەن ھەر دىزى ۋ درۆكردىنى لىچ رەچاۋ دەكرى)) (گەر مندالەكەم كارىكى لەۋ جۆرە بكات دىيارە من باۋكىكى خراپ بوۋمە)

- (نىيازى ھوسىن) بەۋ چەند ۋەشەيە دەستى بە قسەكردىن كىرد ۋ گوتى: نايىن لە ھالەتى ناۋادا پەنجەى تاۋان بۇ مندال دىرئ بىكى، بەلكە تاۋانبارى راستەقىنە باۋكە، چۈنكە چۈن نەيتۋانپوۋە تەندروست مندالەكەى پەرودەدە بكات ھاۋكات جەلۋىشى بۇ شىل كروۋە تا بە ئارەزوۋى خۇي ھاۋپىيەتى مندال بكات ۋ لىيىچىنەۋە بەدۋاداچۈنۋىشى بۇ نەكات، بۇ روۋپروۋبوۋنەۋە چارەسەركردنى ئەۋ ھالەتەش (نىيازى) پىيى ۋابوۋ دەيى نەرم ۋ نىيان ھەلسوۋكەت لە گەل مندال بىكىرەى ۋ لە ھۆكارەكانى ئەۋ رەقتارەى بىكۆلدەتتەۋە ئىنجا پەرودەدەيىنە چارەسەر بىكىرەى.

- (ھىدى مستەفا) ش كە باۋكى چەند مندالنىكە برۋاي ۋايە، زۆرۈك لە خىزان ۋ دايك ۋ باۋكى ئەۋ رۆژگارە ۋەك پىۋىست بە ئەركى سەرشانىيان ھەلناستن. يان ھەلگىرى زانىبارىيەكى پەرودەدەيى فراۋان نىن، ھەربۇيەشە ئەۋ رەقتارە چەندانى دىكە كە دوۋرن لە جىھانى پر بەرائەتى مندالان روو لە زىاد بوۋن، (ھىدى) ئامازەى بۇ ئەۋەش كىرد پەرودەدە كىردن تەنھا دەستەبەركردنى خۇراك ۋ جل ۋ بەرگ ۋ پارە نىيە بەلكو كۆمەلە رىساۋ چەمكىشە كە گىرنگە دايكان ۋ باۋكان زانىبارىيان لە بارەيەۋە ھەيى گەر زانىبارىيەكى سەرەتايىش بن.

- لەكاتى دەستىشەنكردىنى چارەسەرى ھەر دىيارە يان رەقتارىكى نەشپاۋ پىۋىستە بگەرئىتتەۋە بۇ ھۆكارەكان تا لەۋانەۋە چارەسەرى پىۋىست ھەلئىنجىن، لەم روۋوۋە خاتو (ئاۋاز بەكر) توپتۇرەى كۆمەلەيتى دەلئت: دىكىردن ۋەك رەقتارىكى كۆمەلەيتى نەشپاۋ يەكراست پەيوەستە بە پەرودەدەكردن، پەرودەدەكردنى مرقۇقىش ۋەك سىستەمىك سەرەتا خىزان ۋ قوتابخانە نامادەگى روۋيان ھەيە ئىنجا مىدىاۋ كەنالەكانى راگەياندىن، پەرودەدەى خىزانى دروست لە گەل سىستەمىكى پەرودەدەيى تۆكە كە فىلن بۇ ئەۋى بتۋاندىرئ رىگە بە سەر ھەلئانى رەقتارى لەۋ جۆرە نەدرىت، سەبارەت بە چارەسەرىش (ئاۋاز) گوتى: دەيى مامەلەى مامۇستاۋ دايك ۋ باۋك لە كاتى رەقتارى ئاۋاي مندالەكانىيان مامەلەيەكى زانستىيانە ۋ لەسەر خۇ بىج ۋ بەدۋاي فاكتەرەكانى بگەرئىن ۋ رىنگە چارەيان بۇ بدۆزىنەۋە دەنا بە پىنچەۋانەۋە چاۋپۇشپىن لەۋ رەقتارە كىردارى ۋىرانكەرۋ خراپتر بەدۋاي خۇيدا دېتى.

باۋكىك ژمارەيەك لە مامۇستاۋ پىسپۇرى ئەۋ بوۋرەشمان ھىنا قسەكردىن..

- خاتو (ترىفە مەھموود) پىيى ۋايە خىزان يەكەمىن قوتابخانەى پىنگەياندىنى مرقۇفە ۋ ھەموۋ شىتەكان لە ۋىۋە دەست پىدەكەن، (ترىفە) دەلئت: دايك رۆلنىكى مىحورەى لە خىزاندا دەگىرئت ئەۋ لە ھەموۋ كەسىكى دىكە زىاتر ئاگادارى ھەلۋىست ۋ رەقتارى مندالەكانىيەتى بەخىزايى تىبىنى وردترىن گۇرانكارى ژيانىان دەكات ھەربۇيە چاۋدېرى ۋ پەرودەدەى دروستى خىزان يەكجار گىرنگىن بۇ بەرگىرن لەۋ رەقتارە، (ترىفە) باسى لەۋەش كىرد، پىۋىستە مالمەۋە لەسەرۋوۋى ھەموۋيانەۋە دايك بزانى مندالەكانى ھاۋپىيەتى كى دەكەن ۋ ئەۋ رۆژانە پارەى كە پىيان دەدرىت چۈن خەرجى دەكەن ھەربۇيە دەلئت: (ھەموۋ رۆژنىك لە مندالەكانم دەپرسەم ئەۋ پارەى پىم داۋن بەجىيان داۋە تا بزىانم بارتەقاي ئەۋ شتەنەيە كە دىگىرن)

- ھاۋرا لە گەل بۇچۈنەكانى (ترىفە) خاتو (سولجىيە مامەند) يىش ۋاي بۇ دەچىت پەرودەدەى خىزان بىج رادە كارىگەرە لەھەمان كاتىشدا دابىنكردىنى پىداۋىستىيەكانى مندالنىش فاكتەرىكى دىيارى خوگىرتنى مندالە بە رەقتارى لەۋ جۆرە ۋ دەلئت: مندال بوۋنەۋەرىكى ناسك ۋ پىدەسەلەنە بىرىكردنەۋە كىردارى ۋەك گەۋرەكان نىيە، كاتىك لە قوتابخانە يان لەكۆلان ھاۋپى ۋ ھاۋپۇلەكانى دەبىنى جۆرەھا خواردىن ۋ كەل ۋ پەل ۋ يارىيان پىيە ۋ ئەۋىش پارەى لە گىرفان نىيە دەستە پىسكىتەك بىرئت لەۋانەيە بىر لە رەقتارە ھەلسوۋكەۋى ھەلەى ئەۋتۇ بىكاتەۋە كە لە ھىزى ئەۋدا ھەلەۋ نەشپاۋنىن، (سولجىيە) بەردەۋام بوۋ گوتى: ئالپۇۋە سەرەتاي گىرت ۋ ئارىشەكان دەست پىدەكەن بە تايبەت گەر دايك ۋ باۋك بەرادەيەك ھۆشيار ۋ رۆشنىبىر نەبن كە بتۋان بە شىۋەيەكى پەرودەدەيى ھانى مندالەكەيان بىدن ۋاز لەۋ كارەى بەھىتى ئەۋا سەركىشى ۋ كىردارى نەبەجىي دىكە بەدۋاي خۇيدا دېتى ۋ لە داھاتۇدا كەسايەتى روۋبەرۋوۋى چەندىن پىسپار دەكاتەۋە.

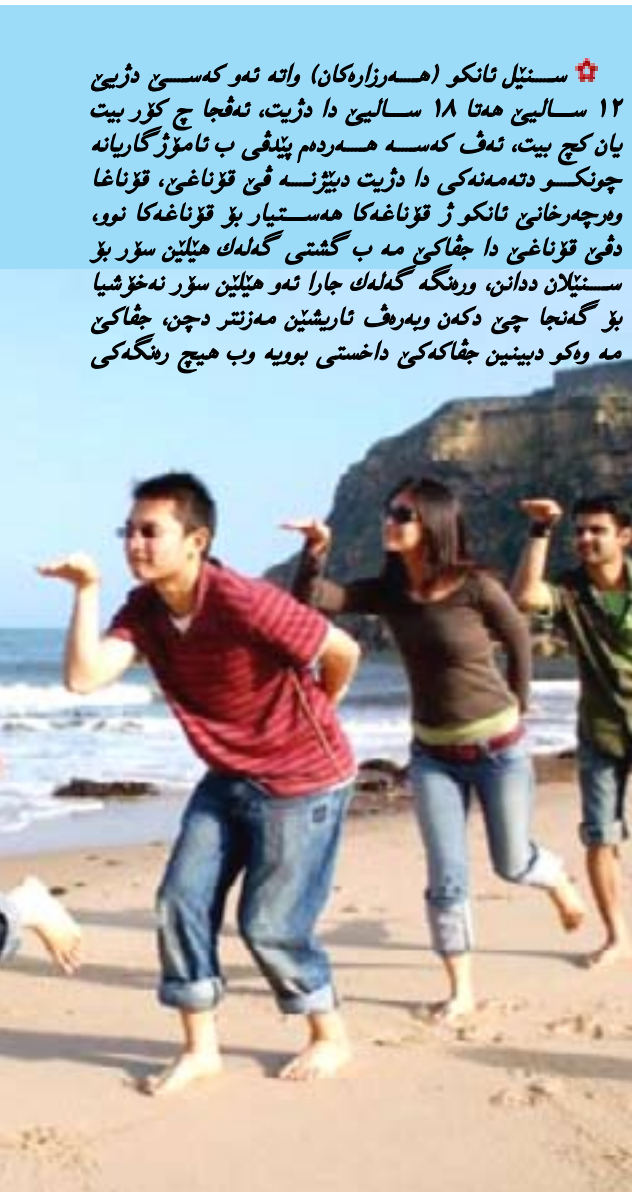
- دۋاي خىزان، قوتابخانە ئەۋ نپۇندە پىنگەياندىنە كارىگەرەيەكە ھىزۋورى بەرچاۋى لە پەرودەدە رەنگىرئىكردىنى كەسايەتى تاكەكان ھەيە بەشەك لە پىسپۇران دەلئن لەۋ سەردەمەدا لەۋانەيە گىرنگىيەكەى لە خىزان زىاتر بىج.

- مامۇستا (بىخال ھەمە) لە گەل جەخت كىردن لەۋ قىسانە ھىما بۇ ئەۋەش دەكات كەسايەتى مامۇستاۋ ۋەك پىكەپىنەرىكى سەرەكى پىۋەسەى پەرودەدە پىنگەياندىن بەرادەى بەرچاۋ رۆلى ھەيە، چۈنكە ۋەك (بىخال) ئامازەى بۇ دەكات ئەركى مامۇستا تەنھا گەياندى ۋانەيەكى زانستى روۋت نىيە بەلكو پەرودەدە دروستكردىنى كەسايەتى مرقۇقىشە، بۇيە گوتى: بەرۋاي من چەند مامۇستا بەشۋەيەكى راستەخۇ باس لەۋ رەقتارەنە ۋ خراپىيەكانى بۇ قوتايان بكات ئەۋا ئەۋەندە رىژەى دىكىردن ۋ درۆ ۋ بەكارھىنانى ۋشەى ناشىرىن لەنئو قوتايان كەمتر دەبىتتەۋە، لە ۋەلامى ئەۋەش كە نايپ پىيى ۋايە ژمارەى ئەۋ جۆرە مندالانە لە چ قەۋارەيەكدايە (بىخال) گوتى: پىم ۋانىيە رىژىيان لە قوتابخانەكان زۆرىي، بەلام لە

قۇناغا سىنلەيى قۇناغەكا ھەستيارە،

سىكسى بۇ كور وكچى

❖ سىنل ئانكو (ھەرزارەكان) واتە ئەو كەسىن دىزىن ۱۲ سالىن ھەتا ۱۸ سالىن دا دىزىت، ئەفجا چ كۆز بىت يان كچ بىت، ئەف كەسە ھەردەم پىدقى ب نامۇزگاربانە چونكو دتەمەنەكى دا دىزىت دىيىنە فىق قۇناغى، قۇناغا ۋەرچەرخانى ئانكو ژ قۇناغەكا ھەستيار بۇ قۇناغەكا نوو، دقى قۇناغى دا چفاكى مە ب گشتى گەلەك ھىلېن سۆر بۇ سىنلان ددانن، ۋرەنگە گەلەك جارا ئەو ھىلېن سۆر نەخۇشيا بۇ گەنجا چى دكەن ۋەرەف ئارىشىن مەزنتەر دچن، چفاكى مە ۋەكو دىيىن چفاكەكى داخستى بوو ۋەب ھىچ رەنگەكى

تېگەھىنەت. ھەروسا عىسمەتى گۆت: پىدقى سنوور بۇ بەيئە دانان ۋەو وان سنوورا نە بەزىنەت داكو كەسەكى ژىھاتى ژى پەيدا بىت ۋىشەت چفاكى ب رىقە بىت. دافىن دىيىنەت كو گەلەك سنوور بۇ نەھىنە دانان باشترە چونكو ئەگەر بەيئە ۋى گەلەك تەنگ كر رەنگە ۋى ژى رەنگەدانىن خۇ ھەبن ۋ كارىن خراب بدووقرا بەيىن، لەما باشترە ب رىكىن جوان بەيئە پەرورەدەكرن ئەك توندى دگەل بەيئە كرن.

كچەكا ۱۹ سالى ب ناقى ناريمان دىيىت: ۋەكو ئەم دزانين سنل تووشى گرتەكا ناسنامەيى دىت ۋزانىت كا زارۋىە يان گەنچە يان كەسەكى گەھشتى يە ۋىدقى ب ھارىكارىەكا زۆرە ژلايى دەروونى فە، چونكو ئەو نزانىت كا دى چ كەت ۋدقەت بەندكى ۋى نەھىتە بەردان چونكو ھەردەمى پۇتە پى نەھاتە دان دى بىتە فەلەتە ۋكارىت خراب كەت ۋباشىيى ۋخرايىي ژىك جودا ناكەت. دىسان ناريمانى گۆت: دقەت رۇژانە سنل بەيئە شىرەكرت ۋنامۇزگاربان باش لى بەيئە كرن داكو دناف ماف ۋخۇشىن خۇدا بەرزە نەبىت، ۋبىتە كەسەكى خودان شىان ۋژىھاتى ۋھىقىيى مەزن دەسەرى دا بەيئە چاندن.

كوفان ئەو كەسى ۴۰ سالى دگەل ھندى دا نەبوو ۋە سنوور بۇ سىنل بەيئە دانان ۋباشترە دىت ب كەيىفا خۇ كارىن خۇ ب رىقە بىت ۋىدقى ب چ نامۇزگاربان نىنە چونكو سىنل نوكە بخۇ دتگەھشتى نە ۋدسەردەمى تەكنولوجيا ۋتەنترىتتى دا دىزىن، كوفانى ئەو چەندە ژى دياركو كو باشترە دماوى زارۋكىنى دا بەيئە پەرورەدەكرن ئەك د قۇناغا سىنلەيى دا.

پىيىقان ئەو كچا ۲۲ سالى ھۇسا دىيىنەت ھندەك سنوور بۇ ھەردو رەگەزان بەيئە دانان دى باشترە بىت ۋدىيىت: نايىت سىنلە پىشت گوە بەيئە ھافىتن چونكو دتەمەنەكى نازك دا دىزىن ۋ تووشى گەلەك خەلەتيا دىن ۋ دقەت سنل باش بەيئە تىگەھاندن كا چ ئەك لىسەر مىلى نە.

عەبدوللايى قوتايى ۋخەلكى سىلېمانىي دەربارى پەرورەدەكرنا قوتايى دىيىت: كەسى سىنل لە لايەن كەسىك پەرورەدە بكرىت باشترە ئەك بە ھەز ۋ ئارەزووى خۇ پەرورەدە بكرىت چونكە كەسى سىنل لە قۇناغىك دايە ھەست بە ھەموو شتىك ناكات بە دواى ھەز ۋئارەزووى خۇ دەگەرى ئەو ھەز ۋئارەزانەش تەنھا جىمىنە، ھەرۋەھا بۇ زۆر كارى ترش ئەبات، بۇيە ۋا باشترە لە لايەن كەسىكەۋە پەرورەدە بكرى تا لەم قۇناغە دەربازىيىت لە دواى ئەم قۇناغە لە لايەن خۇيە پەرورەدە بكرىت باشترە.

دلىناز مەھمەد سالىح كچەكا دى يا زانكۆيى بوو ۋنېرىنا ۋى ئەو بوو ۋە كو دقەت دقى قۇناغى دا چاقدان بۇ سىلان ھەبىت ۋسەردەرىەكا نەرم دگەل بەيئە كرن ۋسنوور بۇ بەيئە دانان، بۇ نمونە ھندەك قوتايىيى سىنل ھەنە ل ۋەرزى ھافىنىسى كارەكى دكەن ۋپارەكى باش خرقەدكەن، ل دەمى دىيىتە زىستان ۋ ۋەرزى خواندىن ۋان ھەز لىسەر خواندىن نامىنىت ۋ گوھى ۋان لىسەر پارا دىمىنىت لەوما خواندىن دىنل ۋچاقى ۋان لىسەر پارا دىمىنىت، ۋب راستى ئەفە ژى ئىك ژمافىن سىنل يە دىيىتە خوارن ۋكەس ژمە ھەست پى ناكەت.

عىسمەت ئەو گەنچى ۲۰ سالى ھۇسا دىيىنەت قۇناغا سىنلەيى گەلەك قۇناغەكا گرنگە دىيانا مرقۇفى دا لەوما دقەت مرقۇف ب ھوورى سەردەرى دگەل سىنل بىكەت ۋباش

●●●
باشترە سىل دماوى زارۋكىنى دا بەيئە پەرورەدەكرن ئەك د قۇناغا سىنلەيى دا
●●●

ئا: مېرۋ دھۆكى

نەرى يا پىدقى يە رەوشەنير يا سا بهيتە شرۇقەكرن

بەرزە نە دەتە رى.

شاهيناز كچا ۳۰ سالى ھۇسا دىنىت سنيل گەلەك يى ب
ساناھى يە بۇ سەرداچونى لەوما لەسەر داىك وىابان پىدقى يە
گەلەك ب ھورى چاقدىريا وان بکەن چونکو دقى قۇناغى دا
چەوا بهيتە پەرورەدەكرن دى ھۇسا مىنىت.
كچەكا ۱۵ سالى كو نەفيا نافسى وى دىاربكەين گۇت:
گەلەك يا فەرە دقۇناغا سنىلەبى دا ژ ھەمى لايان فە بهيتە
پەرورەدەكرن، چونكى ھەردەمى بەندكى كچى ھاتە بەردان دى
توشى نەخۇشىين مەزن بيت، نەخاسم ژلايى سىكىسى فە،
چونكو ل دەمى دچيتە دقى قۇناغى دا چ پىزانىن لەسەر فى
چەندى نىنن ونەگەر بۇ نەھىنە گۇتن مادى چەوا زانیت. لەوما
لەسەر ھەموو داىك وىابان پىدقى يە زارۇيىن خۇ تىبگەھىنن داکو
نەبیتە مەترسى لەسەر جفاكى.

كۆرەكى ژى نەفيا نافى وى دىاربكەم گۇت: لەدەمى كۆر
دچيتە دقۇناغا سنىلەبى دا (بالغ) دىت ئانكو دگەھىت وئىكەم
جار ئاف ژ ئەندامى وى يى سىكىسى دەيت ۋەھەردەمى توشى
ھندى بوو دقت ھەرچار سەرى خۇ بشووت، لى ل دەمى ئەز
چوويمە دقى قۇناغى دا من چ نەدزانى، ھەما سىپىدەكى ئەز
ھىياربووم من جەين خۇ تەركىبون من نەدزانى چ مەسەلەيە، من
ھزركر ديارە برازا من يا خۇ پىس كرى ونەز ژى يى تەر بووم،
بۇ ماوى پتر ژ سالەكى گەلەك جارا دا ژخەو رابم وچەين من
دەربوون لى من نەدزانى چ تىشتە، ھەتا جارەكا ھەفالىكى گۇتپە
من ھوسايە و ھوسايە شنىكا ئەز تىگەھىتم، لەوما دقى بىياقى دا
ھەبوونا بابى يان براى گەلەك يا فەرە داکو مروقى ژ وى خەوى
ھىيار بکەت و ژوى تارىياتى دەرىخت.

كۆمەلناسەك دىيۇت: سنىلە ستوونا سەرەكى يا ھەر
جفاكەكى نە، ونەگەر جوان بهيتە پەرورەدەكرن دى جفاكەكى جوان
و پاقىژ ژى پەيدا بيت، ورنەنگە بىتە پالدەرەك بۇ پىشخستنا
جفاكى، لى ئەگەر ھات و جوان نەھاتنە پەرورەدەكرن يى گومان
دى بىتە ئەگەرى پەيدا بوونا جفاكەكى نە رەوا وكارىن خراب ژ
وان كەسا پەيدا بن و جفاكى بەرەف نەخۇشىين مەزن بەن. ھەرورەھا
كۆمەلناسى ئەو چەندە ژى دياركر كۆ ھكومەتا مە گەلەك
پوتەى نادەتە سنىلان ول پشت گوھى خۇ ھاقىتەن، چونكو
تا نوکە چ جەين تايەت بۇ نەھاتىنە تەرخانكرن كو ب رىكىن
ئەكادىمى بهيتە پەرورەدەكرن يان رىكىن ھونەرى سەردەرى بۇ بهيتە
شرۇقەكرن، ودرەفەتەين كارى ژى بۇ ناھىنە دان. ل داويا ناخفتىن
خۇ كۆمەلناسى گۇت: ب دىتتا من ژلايى سىكىسى ژى فە دقت
سنىلە بهيتە پەرورەدەكرن، چونكو قۇناغەكا ھەستيارە وسنىل پىدقى
ب ئامۇژگارىين سىكىسى يە داکو ب شپوەكى ئەكادىمى تەفلى
قۇناغا ھەفۇزىينى بيت، ۋەھستىن كۆر و كچا دقى قۇناغى دا
دئازرىين و چ ژخۇ نزان تەنھا ل ژفان وى چەندى نە كا دى
كەنگى كۆرەكى يان كچەكى بىنن وتەماشەبى ھەف كەن.

دەرفەت نەدابوو گەنجى دقى تەمەنى سنىلەبى دا ب نازادانە
بەيت و بچىت، لى ۋەكو ديار دەمى پىشخەچونى يە لەوما
تا رادەكى ئەف قەيد و زنجيرە ھاتىنە شكاندن و جفاك ژى
بەرف و ھارنى دچىت ونەف سنورە بەزاندىنە. تەرى دقى
قۇناغى دا سانسور و چاقدىرى لەسەر سنىلى ھەبىت يان نە؟
تا چ رادە دووقچون لەسەر سنىلى ھەبىن؟ چەوا سنىل بەيتە
ھىياركرن و پەرورەدەكرن؟ ئەف پىسارە و چەندىن پىسارەين
دى، دى بىتە نىشكى راپۇرتا مە ودىتەين چەندىن سنىل
وقتايان وەرگىن. ❄️

مامۇستايەك ب نافى غەبدولرەھمان كو خودان خىزان بوويە
دىيۇت: ئەگەر زارۇيىن مە گەھىستەنە قۇناغا سنىلەبى دقت
پوتەكى باش يى بهيتە دان و پىزانىن لەسەر رەوشا ژيانا وان
بەيتە دان، و دووقچون لەسەر ھەبىت كا كىفە دچن و ھەفالىنيا
كى دكەن و رەوشتى. ديسان غەبدولرەھمانى گۇت: داکو سنىل
توشى چ كارىت نە شرىن نەبىت پىدقى ھەندەك سنور بۇ بهيتە
دانان داکو ژ رىكا راست دوور نەكەفىت و بەرەف ئايىندەكى

●●●
كۆمەلناسەك:
پىدقى يە ژلايى سىكىسى ژى
فە سنىل بەيتە پەرورەدەكرن،
چونكو قۇناغەكا ھەستيارە
وسنىل پىدقى ب ئامۇژگارىين
سىكىسى يە

